

Joanot Martorell, 2010 (J. Rausell)

LA ICONOGRAFIA DE JOANOT SEGONS RAUSELL

Estefania Ferrer del Ríó

Josep Rausell Sanchis (Meliana, l'Horta Nord, 1929) és un dels pocs creadors plàstics que ha efigiat Joanot Martorell (ca. 1413-1468), el cavaller valencià que va escriure *Tirant lo Blanch* i que, fins i tot, va emparentar amb el gran poeta Ausias March (1400-1459).

El procés pel qual l'escultor ha arribat a donar vida figurativa al cavaller valencià ha estat complex per dues raons fonamentals: la seua contemporaneïtat amb March, al qual li dedicà una escultura en 1951 (icona indiscutible del seu geni creatiu i de la seua cantelluda personalitat), i la manca de referents icònics sobre el particular, tret dels propis de la pintura valenciana medieval.

L'Ausias March que, executat en pedra en 1959, forma part de la xarxa urbana de Gandia, mostra sublimadament el conflictiu literat fortament assentat a la terra, però enlairat en la seua mirada al cel, fent-se ressò magistralment dels dos grans pilars de la seua poesia: l'amor carnal i l'amor espiritual, la vida i la mort.

Ausias March, 1951 (J. Rausell)

Rausell, a més, és conscient en el moment de donar forma a Martorell que la seua versemblança amb el seu cunyat ha d'obeir

Ausias March (detall)

a altres paràmetres estilístics i, sobretot, palesar una actitud radicalment diferent a la del senyor de Beniarjó.

March lluita contra les seues culpes en un viatge cap el seu interior, Martorell inventa un cavaller que recupera Constantinoble per a la cristiandat. L'u i l'altre són conscients que els vells temps de l'amor cortés i de la cavalleria han canviat per sempre i, amb ells, els seus grans

ideals a penes alterats durant segles.

Després de documentar-se en el període (l'equador del segle XV) per mitjà de la pròpia obra de Joanot, la pintura gòtica valenciana de Lluís Dalmau, el Mestre de la Porciúncula, Jacomart, Reixach... i, a través de textos erudits sobre l'autor i el seu llibre, Rausell concep un personatge meditabund, capficat en els assumptes terrenals i melancòlic que, envoltat d'una llarga capa llisa sense a penes plegats en què s'entreveu l'espasa pròpia de la seua condició social, fixa la seua mirada en l'escut que subjecta amb les dues mans. Peça en què apareix en baixrelleu la imatge del cavaller Tirant, protagonista de la seua narració.

J. Martorell (detall)

L'escultura d'Ausias fou feta originalment en els escaiola, amb una alçada de 120 cm, la de Martorell, realitzada en polièster, en mesura 60. Ambdues serveixen com a models per a

Joanot Martorell (detall)

Ausias March (detall)

poder executar-les amb majors dimensions, com és el cas de March, reproduïda en bronze a Meliana i Beniarjó i en pedra a la ciutat ducal.

J. Rausell, F. Garcia-Oliver i X. Company amb el Joanot

mena d'alfa i omega en la seua producció artística, ja que són les imatges que parlen d'un temps i d'un espai extraordinaris per a la literatura catalana. Dues fites a tindre en compte a l'hora de comprendre les seues personalitats i les seues cabòries. Dos símbols sense cap mena de dubte.

Només queda per resoldre definitivament el rostre de Joanot, tasca en què està treballant Rausell a hores d'ara, atesa la seua importància a l'hora de dotar-lo de vida pròpia.

Les iconografies dels dos literats en les mans de l'escultor de Meliana esdevenen una

R. Beltrán amb l'escultura del darrer cavaller